

Sayı: 2020/38

Konu: Kısmi Çalışma Ödeneği Hakkında Açıklama

KISMİ ÇALIŞMA ÖDENEĞİ

Genel ekonomik, sektörel, bölgesel kriz veya zorlayıcı sebeplerle işyerindeki haftalık çalışma sürelerinin geçici olarak **en az üçte bir oranında azaltılması** veya **süreklilik koşulu aranmaksızın işyerinde faaliyetin tamamen veya kısmen en az dört hafta süreyle durdurulması** hallerinde, işyerinde üç ayı aşmamak üzere sigortalılara çalışmadıkları dönem için gelir desteği sağlayan bir uygulamadır.

Kısa çalışma uygulaması bakımından “Zorlayıcı Sebepler” Nelerdir?

İşverenin kendi sevk ve idaresinden kaynaklanmayan, önceden kestirilemeyen, bunun sonucu olarak bertaraf edilmesine imkân bulunmayan, geçici olarak çalışma süresinin azaltılması veya faaliyetin tamamen veya kısmen durdurulması ile sonuçlanan dışsal etkilerden kaynaklanan dönemsel durumları ya da deprem, yangın, su baskını, heyelan, **salgın hastalık**, seferberlik gibi durumlardır.

Kısa Çalışma Ödeneği Durumunda Faaliyetin Durması Gerekir Mi?

Kısa çalışmadan söz edebilmek için işyerinde uygulanan çalışma süresinin,

- **İşyerinin tamamında veya bir bölümünde geçici olarak en az üçte bir oranında azaltılması** veya **süreklilik koşulu aranmaksızın en az dört hafta süreyle faaliyetin tamamen veya kısmen durdurulması gerekmektedir.**

Kısa Çalışma Ödeneğinden Yararlanma Şartları Nelerdir?

- Kısa çalışma ödeneğinden yararlanılabilmesi için işverenin bu yöndeki başvurusunun **uygun bulunması**
- Kısa çalışma halinde İşsizlik Sigortası Fonundan kısa çalışma ödeneği ödenir. Çalışanların kısa çalışma ödeneği alabilmeleri için işsizlik sigortası hak etme koşullarını yerine getirmeleri gerekmektedir. İşçinin kısa çalışmanın başladığı tarihten önceki **son 120 gün hizmet akdine tabi olması** ve **son üç yıl içinde en az 600 gün süreyle adına işsizlik sigortası primi ödenmiş olması**
- Kısa çalışma yapılmasında işçi onayının aranması yönünde bir mevzuat hükmü bulunmamaktadır.

Kısmi Çalışma Kapsamında Yapılan Ödemeler Nelerdir?

- İşçilere kısa çalışma ödeneği ödenmesi,
- Genel Sağlık Sigortası primleri ödenmesi,

hizmetleri sağlanmaktadır. Ancak söz konusu dönemde kısa ve uzun vadeli sigorta primleri aktarılmaz.

Kısmi Çalışma Kapsamında Yapılan Ödemelerin Hesaplanması Nasıl Yapılır?

Mücbir sebep ile kısa çalışma yapılması halinde, kısa çalışma ödeneği zorlayıcı sebepler için iş kanununda öngörülmüş bir haftalık süreden sonra başlar. Bu bir haftalık sürede çalışmayan veya çalıştırılmayan işçiye bu bekleme süresi içinde bir haftaya kadar her gün için yarım ücret ödenir.

Günlük kısa çalışma ödeneği, sigortalının son 12 aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama **brüt kazancın %60'ıdır**. Ancak **bu tutar asgari ücretin 1,5 katını geçemez**. Aylık olarak hesaplanan kısa çalışma ödeneği, her ayın 5'inde ödenir.

2020 yılı için günlük kısa çalışma ödeneği sınırları aşağıdaki gibidir. (Aşağıdaki tablolarda Damga Vergisi ihmal edilmiştir. İŞKUR tarafından yapılan ödemelerde damga vergisi düşüldükten sonra ödeme yapılacaktır.)

Günlük en düşük ödenek	$98,10 \text{ TL} \times \%60 = 58,86 \text{ TL}$
Günlük en yüksek ödenek	$98,10 \text{ TL} \times \%150 = 147,15 \text{ TL}$

Örnek Tablo:

Son 12 aylık prime esas kazanç ortalaması (TL)	Ay içerisindeki kısa çalışma süresi (gün)	İşveren tarafından ödenecek brüt ücret (TL)	Ödenecek kısa çalışma ödeneği (Damga vergisi ihmal edilmiştir)
2.943,00	30*	-	1.765,80
6.000,00	20**	2.000,00	2.400,00
15.000,00	20**	5.000,00	2.943,00

* İşyerinin tamamen kapatıldığı ve hiç çalışılmadığı varsayımı üzerinden hesaplama yapılmıştır. Bu durumda işveren tarafından ödenecek bir ücret bulunmamaktadır.

** Bir ay içinde toplam 10 gün çalışıldığı varsayımı üzerinden hesaplama yapılmıştır. Bu durumda işveren tarafından 10 günlük ücret ödemesi yapılmış, kalan 20 günlük süre için kısmi çalışma ödeneği hesaplanmıştır.

Kısa Çalışma Ödeneği Alanların SGK Bildirimleri Nasıl Yapılır?

Kısa çalışma nedeniyle çalışanlar normalden önemli ölçüde az çalışırlar. Çalışanların fiilen çalışma yaptıkları günler ve bu çalışmalarını karşılığı elde ettikleri kazançlar, aylık prim ve hizmet belgesi ile normal olarak bildirilir. Kısa çalışma ödeneği alınan günler için ise SGK'ya gün ve kazanç bildirilmeyip, bu günler için "18-Kısa çalışma ödeneği" kodu ile eksik gün bildirilir.

Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) Etkili Kısa Çalışma Talebinde Bulunulması ve Talebin Değerlendirilmesi Nasıl Olacaktır?

Çin Halk Cumhuriyeti'nin Vuhan kentinde ortaya çıkan ve birçok ülkede tesirini gösteren yeni tip Koronavirüsün (Covid-19) olası etkileri dikkate alınarak "dışsal etkilerden kaynaklanan dönemsel durumlardan ileri gelen zorlayıcı sebep" kapsamında kısa çalışma uygulaması başlatılmıştır.

İŞKUR tarafından 22.03.2020 tarihinde yapılan "Kısa Çalışma Ödeneği Hakkında" duyuruda;

"Bilindiği üzere, kısa çalışma genel ekonomik, sektörel, bölgesel kriz ve zorlayıcı sebeplerle işyerindeki çalışma süresinin en az 1/3 oranında azaltılması veya faaliyetin en az dört hafta süreyle durdurulması hallerinde uygulanabilmektedir. Kısa çalışma uygulanması halinde gerekli şartları sağlayan işçilere, çalışılmayan dönemler için 3 aya kadar kısa çalışma ödeneği ödenmektedir.

18.03.2020 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından Koronavirüs (Covid-19) kapsamında açıklanan "Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi"nde yer alan "Kısa Çalışma Ödeneğinin devreye alınarak, bundan faydalanmak için gereken süreçlerin kolaylaştırılması ve hızlandırılması," çerçevesinde çalışmalar devam etmekte olup, İŞKUR Yönetim Kurulunca yeni koronavirüs (Covid-19) nedeniyle dışsal etkilerden kaynaklanan dönemsel zorlayıcı sebep gerekçeli kısa çalışma başvurularının yapılabilmesi için karar alınmıştır.

Covid-19 salgınından olumsuz etkilendiği gerekçesiyle kısa çalışma uygulamak isteyen işverenler, 23.03.2020 tarihinden itibaren Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri ve Hizmet Merkezlerine özel olarak oluşturulan elektronik posta adreslerine gerekli belgeleri göndermek suretiyle başvurabilecektir. Kısa çalışma ödemeleri, Bakanlığımız Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca yapılacak uygunluk tespitinin ardından gerçekleştirilecektir."

ifadelerine yer verilmiştir.

Buna göre; koronavirüsten olumsuz etkilendiği gerekçesiyle kısa çalışma talep eden işveren; buna ilişkin kanıtlarla birlikte **Kısa Çalışma Talep Formu** ile **kısa çalışma yaptırılacak işçilere ilişkin bilgileri içeren listeyi** bağlı olduğu **İŞKUR biriminin elektronik posta adresine**, elektronik posta göndermek suretiyle kısa çalışmaya başvuru yapabilir. **(ekte yer almaktadır.)**

Diğer yandan başvuruların işyerine gidilmeden de belge üzerinden hızlı bir şekilde sonuçlandırılabilmesi için koronavirüsten olumsuz etkilenildiğine dayanak teşkil eden belgelerin başvuruya eklenmesi önem taşımaktadır. Gerektiğinde işverenlerle irtibata geçilerek ilave belgeler talep edilebilecektir. İşverenlere başvurusunun alındığı yine aynı yolla en kısa sürede bildirilecek ve

başvurular uygunluk tespiti amacıyla Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına gönderilecektir.

İŞKUR Tarafından Alınan Karara Göre Uygunluk Tespiti Nasıl Yapılacaktır?

İŞKUR Yönetim Kurulunca alınan Covid-19 Sebebiyle Yapılacak Kısa Çalışma Uygulaması Kararı uyarınca yapılacak uygunluk tespiti incelemelerinde aşağıdaki hususların dikkate alınacağı belirtilmiştir.

- Tüm incelemeler mahalline gidilmeksizin Rehberlik ve Teftiş Başkanlığında veya Grup Başkanlıklarında sadece ilgili başvuru evrakı ve ekleri üzerinden ve tespit tutanağı düzenlenmeksizin gerçekleştirilecektir.
- İnceleme sürecinde başvuru evraklarında eksiklik olduğunun değerlendirilmesi halinde, ivedilikle işverenler ile irtibata geçilerek, söz konusu eksik evrakların elektronik ortamda intikal ettirilmesi istenecek ve inceleme evrak bazında ivedilikle tamamlanacaktır.
- Cumhurbaşkanlığı, Bakanlıklar veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından faaliyeti durdurulan işyerleri ile ilgili olarak yapılan uygunluk tespiti incelemelerinde, işyerlerinin sadece bu kapsamda olup olmadığına ilişkin belgeler yeterli olacaktır.
- İşverenlerin yönetsel kararları çerçevesinde faaliyeti durdurulan veya azaltılan işyerleri ile ilgili olarak yapılan uygunluk tespiti incelemelerinde ise, durumu ortaya koyacak ilgili belgeler yeterli olacaktır.
- Uygunluk tespitine ilişkin olarak İş Müfettişlerince rapor niteliğinde yazı düzenlenecektir. Söz konusu yazı ve ekleri, İl Müdürlüklerine Kep adresi üzerinden elektronik ortamda gönderilecek olup ıslak imzalı hali ise işyerlerinin dosyasında muhafaza edilmek üzere bilahare gönderilecektir.

Cumhurbaşkanlığı, Bakanlıklar veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından faaliyeti durdurulan işyerleri ile ilgili olarak yapılan uygunluk tespiti işlemi, Kanunda düzenlenen asgari ve azami süreler ile birlikte, idari tasarrufun süresi ile sınırlı olup idari tasarrufun sona ermesi ile kısa çalışma uygulaması da kendiliğinden sona ereceği dikkate alınmalıdır.

Fazlı ÇİLİNGİR

YMM, Bağımsız Denetçi